

Interessen for at lade et bo skifte privat fremfor offentligt kan have flere årsager:

Behandlingen er mere formløs og billigere end ved offentligt skifte. Arvingerne får straks selv rådgivning over aktiverne og bestemmer principielt selv, hvor længe bobehandlingen skal vare.

Omfanget af skifterettens arbejde med private boer er meget forskelligt fra bo til bo. Har arvingerne straks efter dødsfaldet rettet henvendelse til en advokat, vil skifteretten blive lettet væsentligt. Advokaten vil affatte begæringen om boets udlevering, således at første møde i skifteretten bortfalder, og skifteretten undgår tillige en del henvendelser fra arvinger og andre. Endelig indebærer advokatens medvirken, at boopgørelsernes kvalitet højnes til lettelse ved skifterettens revision.

Skifteretten kontrollerer under det første møde eller senere, om betingelserne for privat skifte foreligger, hvilket indebærer, at der foretages en undersøgelse af et eventuelt testamente.

Ifølge kildeskattelovens § 14 skal boet senest 6 måneder efter dødsfaldet til den kommunale skattemyndighed indgive en opgørelse over aktiver og passiver ved dødsfaldet. Skiftes et uskiftet bo i ægtefællessens levende live, indsendes opgørelse i henhold til kildeskattelovens § 20 B senest 2 måneder efter, at en begæring om skifte er imødekommet. Opgørelserne har flere formål. § 14-opgørelsen skal tjene som grundlag for kontrol af afdødes indkomst- og formueforhold i årene forud for dødsfaldet. Opgørelsernes indhold er endvidere sammen med den endelige boopgørelse af betydning for, om boet er skattepligtigt. Indgiver arvingerne ikke rettidigt § 14- eller § 20 B - opgørelse, indkaldes boets repræsentant til møde i skifteretten. Lykkes det ikke ved dette møde at udfærdige opgørelsen, tages boet under offentlig behandling.

Arvingerne hæfter som udgangspunkt personligt og proratarisk for afdødes gæld, jf. skiftelovens §§ 52 og 53, jf. § 81. Deler arvingerne imidlertid boet uden at betale gæld, som forinden er anmeldt, hæfter de solidarisk. Arvingerne har efter boets udlevering adgang til at udstede præklusivt proklama, og dette sker i stigende omfang. Når boet er udleveret til privat skifte, underretter skifteretten de kreditorer, som har anmeldt deres krav.

Boopgørelsen skal indsendes til skifteretten senest 15 måneder efter dødsdagen. Denne frist må ses i sammenhæng med, at et privatskiftet bo kun kan bestå som selvstændigt skattesubjekt i indtil 15 måneder efter dødsfaldet, jf. kildeskattelovens § 20.

Boopgørelsen skal være en egentlig opgørelse som i et offentligt bo, jf. skiftelovens § 78. Opgørelsen revideres af en jurist. Revisionen vil som regel have et

omfang, der ligger tæt på den revision, som foregår i et offentligt bo. Skifteretten fører endelig kontrol med, at de umyndige eller fraværende arvingers arv indsættes i en godkendt forvaltningsafdeling.

2.2.7. Offentligt skifte. Gældsfragåelsesboer

Berigtiges et bo ikke på anden måde, tages det under offentlig skifte som gældsfragåelsesbo efter skiftelovens kapitel 3 eller som gældsvedgælsesbo efter skiftelovens kapitel 4. De fleste boer, der behandles af skifteretten, er gældsfragåelsesboer, enten fordi arvingerne ikke ønsker at vedgå gældsansvaret, eller fordi der er umyndige eller fraværende arvinger. Offentligt skiftede boer behandles af skifteretten selv, men som regel antages nu en advokat som medhjælper til at bistå med forskellige opgaver. I skifteretten udføres arbejdet af en jurist med bistand af en kontorfunktionær. Omfanget af arbejdet i disse boer varierer meget. Er arveforholdene uoplyste, er der tale om vanskelige aktiver, f.eks. en igangværende virksomhed, faste ejendomme, aktier, skibsanpart m.v., eller er boet insolvent, vil bobehandlingen kunne blive omfangsrig og tidskrævende. I større boer skal tillige udfærdiges selvangivelse for bl.a. mellemperioden (perioden fra 1. januar i dødsåret til og med dødsdagen).

Efter at et bo er taget under gældsfragåelsesbehandling, udsteder skifteretten i medfør af skiftelovens §§ 20-22 et proklama, ifølge hvilket kreditorerne og sædvanligvis også arvingerne indkaldes. Kun i forhold til kreditorerne er proklamaet præklusivt. Proklamaet skal indrykkes 3 gange i Statstidende. Hvis det skønnes hensigtsmæssigt, indrykkes tillige meddelelse i en lokal avis. Proklamafristen er 3 måneder, når den afdøde skønnes ikke at have gældsforpligtelser på noget sted uden for Europa eller i Island eller på Færøerne. I modsat fald er fristen 6 måneder. Anmeldte fordringer indføres i skifterettens gældbog, og genpart af anmeldelsen tilbagesendes til fordringshaveren med bekræftelse af modtagelsen.

Ifølge skiftelovens § 23 afholdes skiftesamlinger »efterhånden; som det findes fornødent«. I enkelte boer afholdes kun begyndelses- og registreringsforretning og afsluttende skiftesamling, mens det i mere komplicerede boer kan være nødvendigt med flere eller mange skiftesamlinger. Gennemsnitligt afholdes i alt 2-4 møder i skifteretten. Møde holdes næsten altid, når der skal tages stilling til salg af boets væsentligste aktiver.

Når boet behandles som gældsfragåelsesbo, er kreditorerne efter skiftelovens § 19 stemmeberettigede, indtil de er fyldestgjorte, eller der er stillet sikkerhed for deres krav. Derefter overgår stemmeretten til